

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת תענית, דף ט'

יתבי רבי יוחנן וקא מתמה, אמר: מי איכא מידי דכתיבי
בכתובי דלא רמיזי באורייתא?

יתבי - ישב
קא מתמה - היה תמה
רמיזי - רמז

הסבר: בתגובה ללימוד מתוך הכתובים, תמה רבי יוחנן
- האם יש רעיון שמופיע בכתובים ולא רמזו בתורה?
חיפש ומצא שגם הרעיון הזה אכן נרמז בתורה.

על המפה

הקהילה היהודית בעיר ויטבסק-בלארוס

ויטבסק היא עיר מרכזית בבלארוס שליד
רוסיה, שנקראת על שם נהר הוויטבה. בעיר
הייתה קהילה יהודית גדולה, שגדלה במיוחד
בעקבות הגעת יהודים שגורשו ממוסקבה
ב-1891. בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה
ה-20 כמחצית מ-65 אלף תושבי העיר היו
יהודים, ופעלו בה כשישים בתי כנסת. בין
תושבי העיר הידועים היו האדמו"ר רבי מנחם
מנדל מוויטבסק, וראש המוסד איסר הראל.
במהלך השואה נכלאו יהודי ויטבסק בגטו,
ממנו הועברו לעבודות כפייה, וכ-16-18 אלף
מתוכם נרצחו. הקהילה היהודית בויטבסק לא
התאוששה אחרי
השואה, וכיום
נותרו בה תושבים
יהודים מעטים.

קברו של האדמו"ר רבי מנחם מנדל מוויטבסק בבית
הקברות בטבריה (~Wikipedia, Ori)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק
והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.
הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי,
עלוני שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק
פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות
קיי, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל
הארץ ואף בעולם.

תלמוד ישראלי - מפגשים דוורים,
מחברים עולמות.

דף ט': האמורא עולא והתמרים בבבל

עולא היה מגדולי האמוראים. פעם עולא הגיע לבבל וראה שמוכרים סל מלא
בתמרים במחיר זול מאד, בזז אחד בלבד. התפלל עולא ואמר: "התמרים כאן
זולים כל כך, עד שכל מי שנמצא בבבל יכול לקנות תמרים בזול, לאכול, ואחר
כך ללמוד תורה כל היום. מדוע אין כל יהודי בבבל לומדים תורה כל היום?". אכל
עולא מן התמרים ובלילה תקף אותו קלקול מעיים. הוא לא ידע שהתמרים הללו
גורמים לבעיות עיכול במעיים ואסור לאכול מהם הרבה.
אז אמר עולא: "עכשיו אני מתפעל מיהודי בבבל, שאפילו שהם סובלים מהאוכל
שלם, בכל זאת הם ממשיכים לעסוק בתורה".

דף י': ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה

בדף הראשון של מסכת תענית למדנו, שבשמיני עצרת (שמחת תורה), מתחילים
להזכיר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בתפילת העמידה. גם ב"ברכת השנים", שאחרי
"רפאנו" אנו מבקשים "ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה". אבל, המשנה אומרת,
ש"ותן טל ומטר לברכה" מתחילים לומר רק בז' בחשון ולא בשמיני עצרת.
מדוע? מפני שעולי הרגלים שעלו לירושלים, היו צריכים לחזור לבתיהם, ואם
עם ישראל יתחיל להתפלל על הגשם מיד אחרי שמיני עצרת, הם יהיו מסכנים,
מפני שבדרךם הארוכה הביתה, ירד עליהם גשם. לכן, רק מזכירים בברכת "מחיה
המתים", שהקב"ה מוריד גשם - "משיב הרוח ומוריד הגשם", אך אין מבקשים
עדיין "ותן טל ומטר לברכה", עד ז' בחשון, עת עולי הרגלים כבר שבו לביתם.

דף י"א: מידות ודרך ארץ

בשעה שבני ישראל נלחמו בעמלק, עלה משה רבנו עם אהרן
הכהן ועם חור לראש הגבעה, כדי להתפלל לפני הקב"ה, שבני
ישראל ינצחו במלחמה. כשהרים את ידיו - הסתכלו בני ישראל כלפי
מעלה וזכרו באביהם שבשמים, ואז ניצחו במלחמה. כשהוריד את ידיו - הפסידו
במלחמה. התורה מספרת, שמשה רבנו התישב על אבן ואהרן הכהן וחור סייעו לו
להחזיק את ידיו מונפות אל-על. מדוע הוא ישב וזקא על אבן ולא על פרי? בדף
זה לומדים, שמשה רבנו אמר: "בני ישראל נלחמים ונמצאים בצרה. לכן אשתתף
בצערם. אשב על אבן ולא על חפץ נוח, כדי להראות שאני משתתף בצערם שלם".
התלמוד אומר, שאדם שאכפת לו מצער הציבור, והוא משתתף בצערם, זוכה לראות
בנחמת הציבור, כיצד הציבור נושע מן הצרה.

דף י"ב: תעניות ציבור

בדרך כלל, הגשמים מתחילים לרדת בארץ ישראל בחודש חשוון. בדף זה התלמוד
מלמדנו שאם הגיע חודש כסלו ועדיין לא ירדו גשמים, בית דין קובע שהציבור
צריך להתענות שלוש פעמים - ביום שני, ביום חמישי, ושוב ביום שני הבא. בימים
הלו היו מתפללים שירדו גשמים. בתעניות אלו, מותר היה לאכול בלילה, והצום
התחיל רק עם התחלת היום. אם אחרי שהתענו שלוש פעמים עדיין לא ירדו גשמים
חס וחלילה, בית דין גוזר שלוש תעניות חמורות יותר - צמים כל הלילה וכל היום,
כמו ביום הכיפורים, וגם אין עושים מלאכה, אין מתרחצים ואפילו אין נועלים
נעלים. אבוי אמר, שבתעניות אלה היו כל היהודים מתאספים בבתי הכנסיות
ובדוקים ומבררים אם בני העיר מתנהגים בצורה טובה, או אולי יש התנהגות
שאינה ראויה, ומי שהיה צריך - ביקש סליחה מחברו. מאמצע היום היו קוראים
בתורה ואחר כך התפללו וביקשו רחמים מהקב"ה.

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

מצד שני:

מצד אחד:

יוני הוא חבר טוב של דני, ולכן אולי מוטלת על יוני האחריות לדווח על כך למוזרים בבית הספר ולהורים של דני, כדי שיעקבו אחריו ויראו מה הוא עושה ומה קרה לו בזמן האחרון.

ו...מה?
עצתם?

★ | מן ההסטוריה

אדולף אייכמן היה מבכירי השלטון הנאצי. לאחר מלחמת העולם השנייה הוא נמלט מגרמניה והתיישב בארגנטינה תחת זהות בדויה. ידיעות על מיקומו הגיעו לידי איסר הראל, הממונה על שירותי הביטחון של ישראל, והוא החליט להוציא אל הפועל מבצע לחטיפת אייכמן והבאתו לארץ למשפט. בראש המבצע עמד איש המוסד רפי איתן. אנשי המוסד לכדו את אייכמן ליד ביתו, העלו אותו לרכב ולקחו אותו לדירת מסתור, שם נחקר ולאחר מכן הוטס לארץ. מבצע זה נחשב לאחד המבצעים המוצלחים והנועזים ביותר של המוסד, בשל המרחק הגדול מישראל והצורך בחשאייות לכל אורכו. בארץ הועמד אייכמן לדין והוצא להורג.

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי?

להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר

שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי'- סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי עב"י הכמות הנצרכת בקהילה בחינם** עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

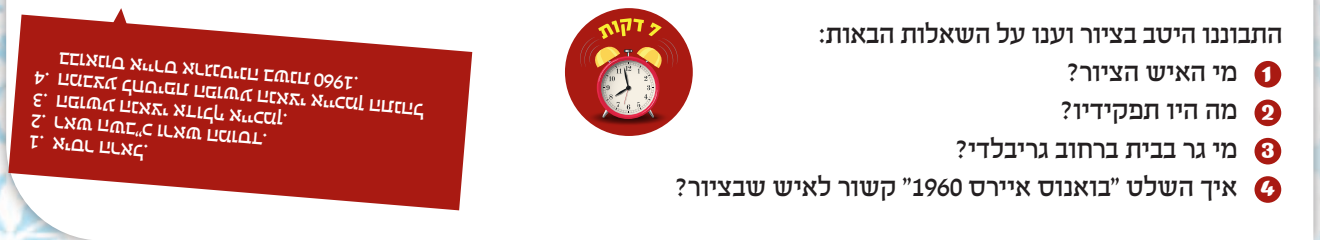
חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

"מוסר"

”מוסר” הוא כינויו של יהודי המלשין לשלטונות הנוכרים על יהודים אחרים ובכך מוביל למאסרם, להחרמת ממזנם או לסיכון חייהם. מדובר במעשה חמור של בגידה בעם ישראל וסכנת נפשות, ולכן במקרים מסוימים מתירה ההלכה לעצור את המוסר בכל דרך אפשרית ואפילו לפגוע בו אם צריך חלילה כדי למנוע ממנו להלשין על יהודים.

1. היה ראש השב"כ הראשון וראש המוסד השני.
2. עיצב את דמותם של שירותי המודיעין בישראל.
3. היה אחראי להשגת ידיעות מודיעיניות חשובות שהעלו את יוקרתה של ישראל.
4. הוביל ללכידתם של מרגלים שונים.
5. ניהל את מבצע חטיפתו של אדולף אייכמן והבאתו לארץ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

סדר מועד | מסכת תענית, דפים י"ג - ט"ו

דף י"ג: תפילת "עננו"

בימים שבהם יש תענית ציבור מוסיפים תפילה מיוחדת לתפילת שמונה עשרה - תפילת "עננו". תפילה זו מכונה תפילת "עננו", מפני שהמילה הראשונה של התפילה היא "עננו". בתפילת עננו מבקשים: "עננו השם אלקינו ביום צום תעניתנו, כי בצרה גדולה אנחנו...".

היכן אומרים את תפילת "עננו"? אחרי המילים "ומלפניך מלפנו, ריקם אל תשיבנו" שבברכת "שמע קולנו".

בזמננו נוהגים בני אשכנז לומר תפילת עננו רק בתפילת המנחה של תענית ציבור ובני עדות המזרח אומרים בכל התפילות. רק מי שצם אומר תפילת "עננו", אך ילדים, או אדם חולה שאינו צם, אינם אומרים עננו.

דף י"ד: והרעותם בחצוצרות

יש מצוה מיוחדת מן התורה, שאם באה צרה על עם ישראל, צריך לתקוע בחצוצרות: "וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם, והרעותם בחצוצרות. ונזכרתם לפני ה' אלוהיכם, ונושעתם מאיביכם".

כונת התורה היא, שאם יבואו גוים להילחם בנו, נריע בחצוצרות וכן יזכור אותנו הקב"ה ויעזור לנו.

איך החצוצרות יזכירו אותנו לפני הקב"ה?

הרמב"ם מסביר שהתפילה והתקיעה בחצוצרות מזכירות לכולם, שהצרה לא באה "סתם", אלא באה להזכיר שצריך לחזור בתשובה ולחשוב אילו דברים צריך לתקן. כל איש מקבל על עצמו להשתפר ולהתנהג באופן ובדרך שבה הקדוש ברוך הוא רוצה, וכשהקב"ה רואה שעם ישראל חוזר בתשובה, הוא עוזר להם ומושיע אותם מהצרות.

דף ט"ו: הוצאת ארון הקודש לרחוב הראשי

אם יש חלילה עצירת גשמים, בית דין גוזרים שש תעניות על הציבור. אם עדין לא ירדו גשמים, היו גוזרים שבע תעניות נוספות.

מה בדיוק עשו בימי תענית אלה?

המשנה אומרת, שניגשו לבית הכנסת והוציאו את ארון הקודש עם ספרי התורה לרחוב הראשי,

ואז נעמד תלמיד חכם זקן לפני הציבור ודרש דברי מוסר והתעוררות וכה אמר: "אחינו בני ישראל, אנשי נינהו שחטאו לשם והוא רצה להפוך אותם עם העיר שלהם יחד, לבשו שק, התענו וישבו בתשובה והקב"ה סלח להם, מפני שחזרו בתשובה ועשו מעשים טובים, לא מפני התענית ולא מפני שלבשו שק."

גם אנחנו צריכים לזכור שלא מספיק להתענות ולא לאכול ולא לשותות, אלא עלינו לחזור בתשובה. כך היה אומר התלמיד חכם הזקן, וכל אחד השתדל והתאמץ לחזור בתשובה ולהרבות במעשים טובים.

דבר תורה

על הפסוק הראשון בפרשתנו "וישב יעקב", דורשים חז"ל, שבשל שהגיע למצב בו הוא מבקש לשבת בשלווה, קפץ עליו כל הסיפור הקשה של מכירת יוסף. וכל כך למה? מה רע בבקשת השלווה שביקש יעקב? האדם מכונה בנביא "מהלך", שכן תפקידו של האדם להיות בתנועה מתמדת, בהתקדמות, בעשייה. כשאדם מגיע לתחושה של שלמות, שכבר אין בידו מה לעשות או לתקן - יש בכך צער והתנגדות לעצם תפקידו של האדם כמהלך. דבר זה מתבטא, ע"פ המהר"ל מפראג, גם בשמו של ה"אדם" - מלשון "אדמה" - שכל הזמן מולידה ומצמיחה. בקשתו של יעקב "לישב בשלווה" נוגדת את תפיסת ההתקדמות הבלתי פוסקת של האדם, ולכן מיד קפץ עליו עניין חדש שאילץ אותו "לקום" ולצאת ממקומו.

חידה!

זהו את המילים הבאות שמורכבות מאותיות דומות:

1. הבן של הנכד

2. אביו של יהושע

3. עיר גדולה שאנשיה היו חוטאים

4. הנביא שנשלח לעיר זאת

5. אחד משמותיו של המשיח

(לחץ: יחזקאל יחזקאל)
(לחץ: יחזקאל יחזקאל)

שאלות מהסוג ??

1. מתי מתחילים לבקש גשמים בתפילה?

2. באיזו תפילה אומרים "עננו"?

3. מה לומדים מאנשי נינהו לענין התענית?

בין הפותרים נכונה תיעור הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON

Talmudisraeli@Medison.co.il

טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

מייסד ועורך: מאיר יעקבסון

מנהל חינוכי ועורך: אבי רט

יו"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן